

FACULTEITSBIBLIOTHEEK OFFICE KGDVS

In deze nieuwe categorie koos de jury resoluut voor de faculteitsbibliotheek van Office Kersten Geers David Van Severen. Het project formuleert een gevoelig en intelligent antwoord op een complex programma, gebaseerd op één enkel idee. Het is een verfijnde en slimme ingreep in een bestaand gebouw, die sfeer en moderniteit aan het oorspronkelijke karakter toevoegt, zonder de continuïteit binnen het architecturale geheel aan te tasten. [ldv]

KLEINE INTERVENTIES

TRANSFORMATIE- MACHINE

TEKST Lisa De Visscher
FOTOGRAFIE Bas Princen

David Van Severen stelt in de film van de Prijs (→ p.12) dat “goede architectuur niet enkel [organisatorische] problemen oplost, maar ook bijkomende vragen stelt” en dat de schoonheid van architectuur ligt in “de vereniging van twee uitersten, theorie en praktijk, idee en realisatie [van dit idee]”. De Faculteitsbibliotheek is een goede illustratie van deze zienswijze.

De collectie van de bibliotheek van de Vakgroep Architectuur en Stedenbouw van de UGent verdubbelde in enkele jaren tijd. Dat kwam zowel door een actief aankoopbeleid als door de omvangrijke schenking van architectuurcriticus Geert Bekaert. Het bleek op den duur, omwille van brandtechnische eisen en de staat van de lokalen, onmogelijk om deze collectie nog te handhaven op de tweede verdieping van het 19e-eeuwse universiteitsgebouw zonder buitensporige kosten te maken.

Het ‘meubel’ van Office, een drie verdiepingen hoge bewandelbare boekenkast, heft alle tegenstrijdige eisen in één simpel gebaar op

Fysicalaboratorium

Het voormalige fysicalaboratorium, een statige zaal op de begane grond van 12 x 24 m, met een vrije hoogte van ca. 10 m, leek ideaal als nieuwe locatie. Ze is ruim genoeg en krijgt overvloedig natuurlijk licht vanuit bovenlichten in het plafond en grote ramen net onder de kroonlijst van de zaal. Een smeedijzeren balkon langs die ramen verleent de ruimte een bijzondere charme. Rond de zaal liggen, op typisch 19e-eeuwse wijze, ook kleinere lokalen die secundaire diensten kunnen huisvesten. Een nieuwe locatie bracht ook een nieuwe projectdefinitie met zich mee. De vakgroepbibliotheek absorbeerde ook andere collecties en vervelde tot faculteitsbibliotheek. Het programma werd uitgebreid met een repre-

sentatieve ruimte voor publieke en ceremoniële evenementen. Dat zorgde echter ook voor problemen: hoe bescherm je de collectie bij zo'n evenementen tegen beschadiging en diefstal?

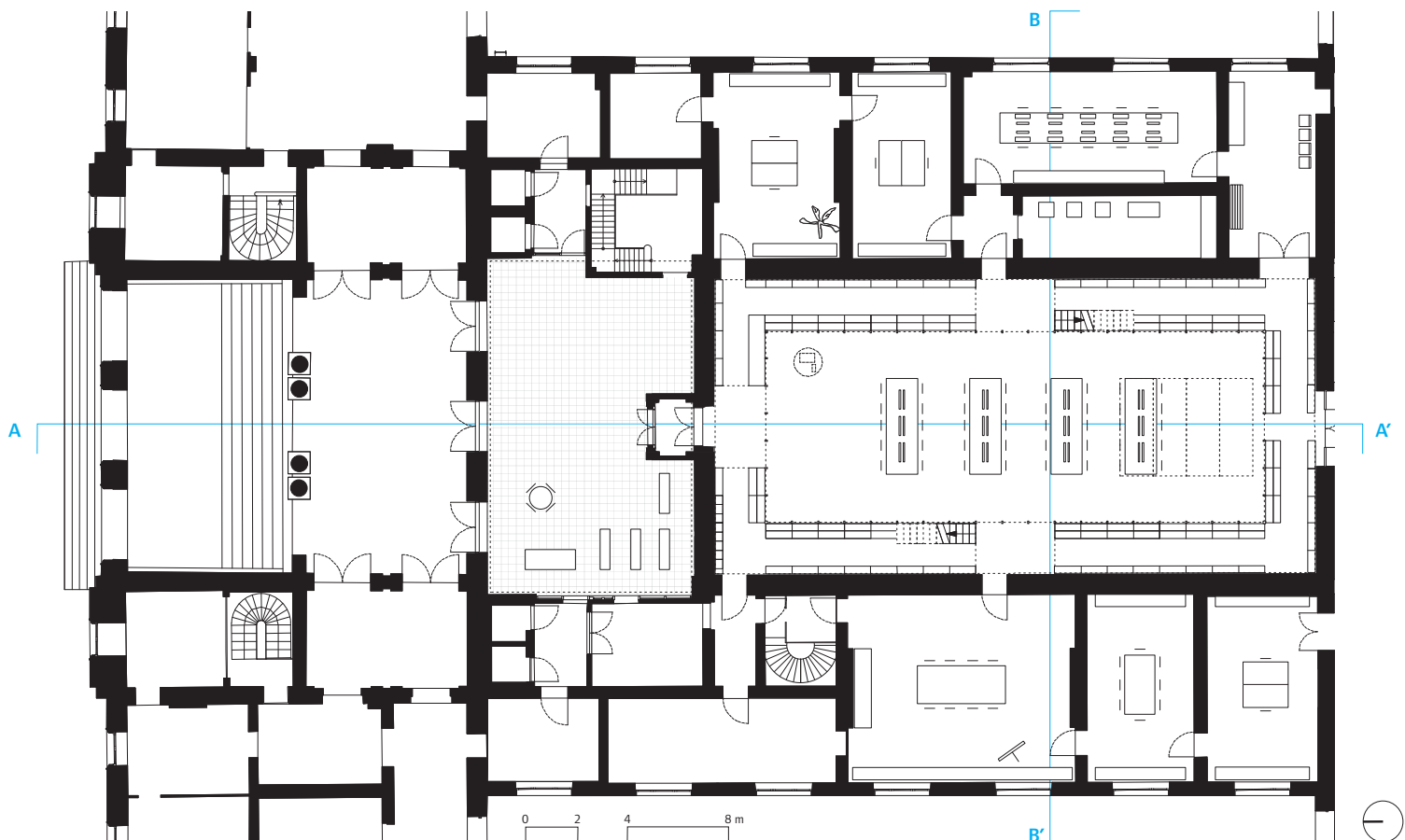
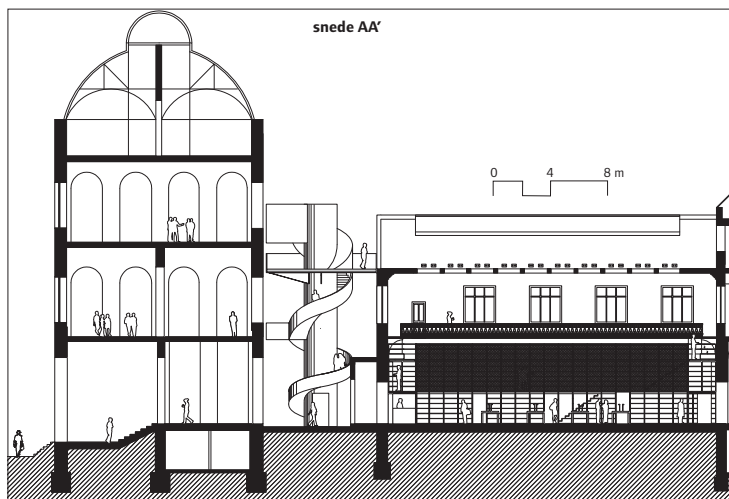
In overleg met de Directie Gebouwen en Facilitair Beheer werd begin 2010 een beperkte architectuurwedstrijd in twee fases georganiseerd. In de eerste fase konden 'jongere' architectenbureaus zich kandidaat stellen. Negen bureaus reageerden. Zes ervan werden geselecteerd: Barak, Office Kersten Geers David Van Severen, LLAC architects, David Schmitz, Eef Boeckx/Bart Macken en TTL (Trice Hofkens, Tania Vandenbussche en Lieve Van De Ginste).

De tweede fase, de eigenlijke offertevraag,

verliep volgens een, voor de universiteit, originele werkwijze. De toewijzing gebeurde niet aan de laagste bidder. Het ereloonpercentage werd op voorhand vastgelegd zodat de kwaliteit van het dossier en de ideeën schets de exclusieve selectiecriteria werden. Dat was voor de universiteit financieel voordelig én bood meer zekerheid op het vlak van architecturale kwaliteit.

Eén simpel gebaar

De complexiteit van de opdracht ligt erin om twee tegenstrijdige programma's met elkaar te verzoenen: de rust van het onderzoek in het kader van een kostbare boekencollectie enerzijds, en de frenesie van lezingen en recepties anderzijds. Verschillende bureaus, zoals Barak

en LLAC losten dit probleem op door de twee programma's resoluut uit elkaar te trekken en te ontsluiten via verschillende ingangen. Dat vereiste ook alternatieve circulatieroutes. Bij TTL en David Schmitz kan de centrale zaal tegelijk dienst doen als stille en ceremoniële ruimte door de boeken te verbannen naar de aanliggende kamertjes. Zo koppelen ze de leeservaring echter ook los van haar belangrijkste bron, de boeken zelf. Vier bureaus (Barak, Office, LLAC, Eef Boeckx/Bart Macken) hanteren het 'box-in-the-box'-principe waarbij een gigantische boekenkast een nieuwe ruimte binnen de bestaande zaal definieert. Bij Barak bijvoorbeeld, wordt de ceremoniële ruimte zo weer naar de zijvleugel verbannen. Boeckx/Macken verbande de werkruimtes naar de zijvleugels, maar kon de collectie geen afdoende bescherming bieden. Het 'meubel' van Office daarentegen – een drie verdiepingen hoge bewandelbare boekenkast – heft alle tegenstrijdige eisen in één simpel gebaar op. Het kadert de ruimte, organiseert de toegangen tot de zijkamers en benadrukt de monumentaliteit van het voormalige fysicallaboratorium. Het is een kunstwerk op zich: een modulair systeem,

opgebouwd uit één steeds weer herhaald element, een gigantische meccano van aan elkaar geschroefde stalen platen, die zowel boekenplank als vloerelement of traprede kunnen zijn. Dat indrukwekkend object is echter ook een doeltreffende machine. De borstwing van de eerste etage, een geperforeerde stalen plaat, kan door een ingenieus katrollensysteem immers naar de begane grond zakken. In die stand schermen de platen de boekenkasten op het gelijkvloers en de trappen naar de etages af, zonder nochtans het zicht erop weg te nemen. Ook hier dient één element twee doelen: de balustrade wordt scherm en filter.

Deze constructie is een elegant vormgegeven transformatiemachine die de paradox van de opdracht ontzenuwt. Office combineert ceremoniële ruimte en leeszaal zonder die leeszaal te ontdoen van haar traditionele karakter. De collectie is een altijd zichtbaar en tastbaar kader, ongeacht de activiteit. Deze Faculteitsbibliotheek is een aanwinst zowel voor de bibliotheek als typologie, als voor de faculteit die met dit eenvoudige ontwerp een indrukwekkend resultaat kan tonen van de opleiding die ze aanbiedt.

OFFICE Kersten Geers David Van Severen

Gent | december 2014

BOUWHEER UGent

PROCEDURE gunning na wedstrijd
op uitnodiging STABILITEIT Util

TECHNIEKEN Boydens

ALGEMEEN AANNEMER Novo IB

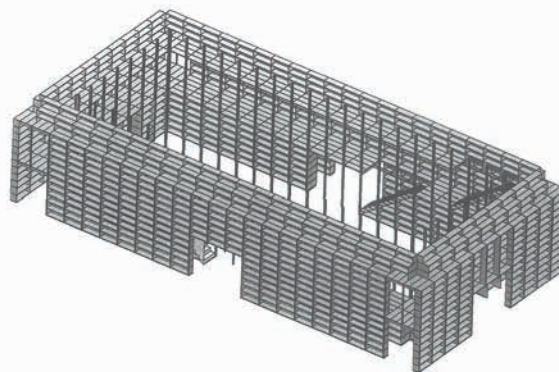
SCHRIJNWERK Aelbrecht-Maes

OPPERVLAKTE 400 m²

BUDGET 450 000 euro

(excl. btw en erelonen)

www.officekgdvs.com

Het is een gigantische meccano van aan elkaar geschroefde stalen platen, die zowel boekenplank als vloerelement of traprede kunnen zijn